

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
ل	فهرست جدول ها
م	فهرست شکل ها
ف	چکیده
ص	فصل اول: کلیات مطالعاتی طرح
۱	۱-۱- مقدمه
۲	۱-۲- بیان مسئله
۳	۱-۳- اهمیت و ضرورت تحقیق
۴	۱-۴- اهداف تحقیق
۴	۱-۴-۱- هدف کلی
۵	۱-۴-۲- اهداف جزئی
۵	۱-۵- سوالات تحقیق
۵	۱-۶- متغیرهای تحقیق
۷	۱-۷- چار چوب تحقیق
۸	فصل دوم: ادبیات موضوع؛ مبانی نظری و مصادیق
۹	۲-۱- تعریف مفاهیم و مبانی مرتبط با موضوع
۹	۲-۱-۱- فرهنگ
۹	۲-۱-۱-۱- تعریف فرهنگ
۱۱	۲-۱-۱-۲- معنای واژه فرهنگ
۱۱	۲-۱-۱-۳- تعاریف فرهنگ از دیدگاه جامعه شناسان
۱۲	۲-۱-۱-۴- عوامل فرهنگی موثر در شکل گیری فضای معماری
۱۳	۲-۱-۲- هنر
۱۴	۲-۱-۲-۱- معماری و هنر
۱۵	۲-۱-۳- معرفی مجتمع فرهنگی هنری
۱۶	۲-۱-۳-۱- پیشینه ی مراکز فرهنگی هنری در ایران
۱۸	۲-۱-۳-۲- بررسی کارکرد مراکز فرهنگی هنری
۱۸	۲-۱-۳-۳- جایگاه مراکز فرهنگی هنری در فرآیند توسعه فرهنگ و هنر
۱۹	۲-۱-۴- رابطه بین معماری مراکز فرهنگی هنری و نیازهای طبیعی انسان
۲۱	۲-۱-۵- اهداف مراکز فرهنگی هنری
۲۱	۲-۲- تعریف مفاهیم و مبانی نظری مرتبط با رویکرد
۲۱	۲-۲-۱- جامعه
۲۲	۲-۲-۲- روابط اجتماعی

۲۲	۳-۲-۲-هنجارهای اجتماعی
۲۲	۴-۲-۲-مفهوم تعاملات اجتماعی
۲۳	۵-۲-۲-عناصر تعاملات اجتماعی
۲۴	۶-۲-۲-مؤلفه‌های تعاملات اجتماعی
۲۵	۷-۲-۲-مکان-محیط معماری و تعاملات اجتماعی
۲۵	۱-۷-۲-۲-ایجاد فضای تعاملات اجتماعی با طراحی محیط و فضای معماری
۲۶	۲-۷-۲-۲-فضای معماری تعامل پذیر
۲۷	۳-۷-۲-۲-مؤلفه‌های مکانی و محیطی تحقق تعاملات اجتماعی
۲۹	۸-۲-۲-عوامل تأثیرگذار بر اجتماع پذیری
۲۹	۱-۸-۲-۲-دسترسی
۲۹	۲-۸-۲-۲-آسایش، امنیت و تصویر ذهنی
۳۰	۳-۸-۲-۲-کاربری و فعالیت
۳۰	۳-۲-۳-مروری بر مطالعات انجام شده در زمینه موضوع و رویکرد
۳۴	۴-۲-۴-معرفی نمونه های داخلی
۳۴	۱-۴-۲-فرهنگسرای خاوران (جوان)
۴۱	۲-۴-۲-فرهنگسرای نیاوران
۵۰	۳-۴-۲-مرکز فرهنگی هنری سینمایی دزفول
۵۹	۵-۲-۵-معرفی نمونه های خارجی
۵۹	۱-۵-۲-مرکز فرهنگی گنتی
۶۶	۲-۵-۲-دانشکده هنر و معماری ییل
۷۱	۳-۵-۲-مرکز فرهنگی پلازن
۷۶	۴-۵-۲-تحلیل و جمع بندی نمونه های موردی
۷۹	فصل سوم: مواد و روش اجرای تحقیق
۸۰	۱-۳-۱-روش تحقیق
۸۰	۲-۳-۲-جامعه مورد مطالعه
۸۱	۳-۳-۳-ابزار گردآوری اطلاعات
۸۱	۱-۳-۳-روش کتابخانه ای
۸۲	۲-۳-۳-روش میدانی
۸۳	۴-۳-۴-محیط پژوهش؛ معرفی مختصر شهر و مکان قرارگیری پروژه (تاریخچه، تاریخ معماری منطقه)
۸۳	۱-۴-۳-معرفی محله، شبکه دسترسی و کاربری های اطراف زمین پروژه
۸۵	۲-۴-۳-معرفی زمین پروژه
۸۸	فصل چهارم: داده های تحقیق و تحلیل اطلاعات
۸۹	۱-۴-۱-عوامل اقلیمی و تأثیر آنها بر طراحی پروژه

۸۹	۴-۱-۱- موقعیت خورشید در عرض جغرافیایی رفسنجان
۹۰	۴-۱-۲- باد
۹۲	۴-۱-۳- بارندگی
۹۲	۴-۱-۴- وضعیت پوشش گیاهی در شهرستان رفسنجان
۹۳	۴-۱-۵- ژئومورفولوژی و شیب زمین
۹۳	۴-۱-۶- ویژگی های معماری بومی (مناطق گرم و خشک)
۹۴	۴-۲- عوامل محیطی پیرامون و تاثیر آنها بر طراحی پروژه
۹۴	۴-۲-۱- تابش آفتاب و تأثیر آن بر ساختمان
۹۶	۴-۳- عوامل تاریخی، مذهبی، فرهنگی، اجتماعی و ... و تاثیر آنها بر طراحی پروژه
۹۹	۴-۴- تحلیل آماری
۹۹	۴-۵- تحلیل رویکرد موضوع و تاثیر آن بر معماری پروژه
۱۰۲	فصل پنجم: برنامه ریزی فیزیکی پروژه
۱۰۳	۵-۱- انتخاب و معرفی شیوه ی معماری مناسب پروژه
۱۰۳	۵-۲- ارائه راهکارها، استانداردها، تدوین و تنظیم دیاگرام و جدول برنامه فیزیکی پروژه
۱۰۳	۵-۲-۱- قسمت اداری
۱۰۶	۵-۲-۲- کتابخانه
۱۰۷	۵-۲-۲-۱- وسایل ویژه سالن مطالعه
۱۰۷	۵-۲-۲-۲- وسایل ویژه فضای کار کتابخانه
۱۰۸	۵-۲-۲-۳- تقسیم بندی فضای کتابخانه
۱۱۰	۵-۲-۳- سالن همایشها و نمایش فیلم
۱۱۰	۵-۲-۴- نمایشگاه دائمی
۱۱۰	۵-۲-۵- نمایشگاه ثابت
۱۱۱	۵-۲-۶- فضای اطلاع رسانی، آموزشی
۱۱۲	۵-۲-۷- کلاس و کارگاه و فضای آموزشی
۱۱۴	۵-۲-۸- خدماتی رفاهی
۱۱۴	۵-۲-۹- سالن چندمنظوره
۱۱۵	۵-۲-۹-۱- اصول طراحی فضای داخلی و آرایش وسایل مبلمان»
۱۱۵	۵-۲-۹-۲- بخشهای سالن چندمنظوره
۱۱۶	۵-۲-۱۰- بخش کنترل و فروش بلیط
۱۱۶	۵-۲-۱۱- سالن اجتماعات
۱۱۷	۵-۲-۱۲- سالن انتظار
۱۱۷	۵-۲-۱۳- فضاهای پشتیبانی
۱۱۹	۵-۲-۱۴- ضوابط معلولین
۱۲۱	۵-۲-۱۵- ضوابط و مقررات پارکینگ

۱۲۳	۵-۳- معرفی فضاهای اصلی، ریزفضاها و سطوح، سرانه و متراژ آنها
۱۲۳	۵-۳-۱- جدول برنامه فیزیکی:
۱۲۹	۵-۴- سیستم سازه ای
۱۳۰	۵-۴-۱- مباحث فنی پیش تنیدگی
۱۳۲	۵-۵- تاسیسات مکانیکی
۱۳۳	۵-۵-۱- دستگاه مبرد جذبی
۱۳۳	۵-۵-۲- سیستم تولید آب داغ
۱۳۴	۵-۵-۳- سیستم آتش نشانی
۱۳۴	۵-۵-۴- تهویه طبیعی
۱۳۵	۵-۶- انتخاب و معرفی سیستم های ایمنی، امنیت و الکتریکی
۱۳۶	فصل ششم: فرآیند طراحی و معرفی پروژه
۱۳۷	۶-۱- روند طراحی و چگونگی رسیدن به طرح
۱۴۲	۶-۲- آلبوم نقشه های معماری
۱۴۳	۶-۳- تصاویر سه بعدی، ماکت
۱۴۴	منابع

فهرست جدول ها

صفحه	عنوان
۲۱	جدول ۱-۲: تعریف جامعه از دیدگاه چند متفکر جامعه شناس
۲۷	جدول ۲-۲: مؤلفه‌های مکانی و محیطی در شکل‌گیری تعاملات اجتماعی مطلوب
۷۶	جدول ۳-۲: تبیین راهکارهای طراحی شاخصه‌های کیفی در جهت افزایش تعاملات اجتماعی
۷۷	جدول ۴-۲: تحلیل نمونه‌های موردی متناسب با شاخصه‌های کیفی در جهت افزایش تعاملات اجتماعی
۸۶	جدول ۱-۳-جزئیات نمونه‌های بررسی شده
۱۲۰	جدول ۱-۵-تعداد محل پیش بینی شده برای صندلی چرخدار
۱۲۳	جدول ۲-۵-تعداد پارکینگ موردنیاز به تفکیک کاربری
۱۳۱	جدول ۳-۵- خلاصه ای از مزایای پیش تنیده

فهرست شکل ها

صفحه	عنوان
۲۰	تصویر ۱-۲- رابطه بین نیازهای انسان و چگونگی پاسخگویی معماری به این نیازها.
۲۲	تصویر ۲-۲- زمینه های اصلی و بنیادین شکل گیری مفهوم تعاملات اجتماعی در جامعه
۲۴	تصویر ۳-۲- تأثیر عناصر تعاملات اجتماعی بر حس مکان و خلق مکان معماری حامل تعاملات اجتماعی
۲۵	تصویر ۴-۲- مؤلفه های تعاملات اجتماعی برای یک جامعه دارای تعاملات اجتماعی مطلوب
۲۶	تصویر ۵-۲- ارتباط معمار با عوامل تأثیرگذار بر طراحی فضای تعامل پذیر
	تصویر ۶-۲- سیر هویت دار شدن یک فضای معماری به همراه پاسخ گویی به نوع نیاز روز همچون
۲۸	تعاملات اجتماعی
۳۴	تصویر ۷-۲- فرهنگسرای خاوران، موقعیت قرارگیری
۳۵	تصویر ۸-۲- فرهنگسرای خاوران، معرفی بخشهای اصلی
۳۵	تصویر ۹-۲- فرهنگسرای خاوران، دید به سمت بازارچه
۳۶	تصویر ۱۰-۲- فرهنگسرای خاوران، دید به نمای اصلی ساختمان مرکزی
۳۶	تصویر ۱۱-۲- فرهنگسرای خاوران، نمای سردر مجموعه
۳۷	تصویر ۱۲-۲- فرهنگسرای خاوران، لابی ساختمان مرکزی
۳۷	تصویر ۱۳-۲- فرهنگسرای خاوران، لابی طبقه اول، دید به سمت فضای میانی
۳۸	تصویر ۱۴-۲- فرهنگسرای خاوران، پلان طبقه همکف و طبقه اول ساختمان مرکزی
۳۹	تصویر ۱۵-۲- فرهنگسرای خاوران، طراحی داخلی فضای نگارخانه
۳۹	تصویر ۱۶-۲- فرهنگسرای خاوران، بخش سالن مطالعه کتابخانه
۴۰	تصویر ۱۷-۲- فرهنگسرای خاوران، کمبود تعاملات اجتماعی در فضای باز مجموعه
۴۱	تصویر ۱۸-۲- فرهنگسرای خاوران، تعاملات اجتماعی در فعالیتهای مناسبی
۴۱	تصویر ۱۹-۲- فرهنگسرای نیاوران، موقعیت قرارگیری مجموعه
۴۱	تصویر ۲۰-۲- فرهنگسرای نیاوران، معرفی بخشهای اصلی
۴۲	تصویر ۲۱-۲- فرهنگسرای نیاوران، طراحی مسیرهای عبوری با توجه به جزئیات
۴۲	تصویر ۲۲-۲- فرهنگسرای نیاوران نحوه شکلگیری مسیرعبوری در کنار مسیر آب در ترازهای مختلف زمین
۴۳	تصویر ۲۳-۲- فرهنگسرای نیاوران، ترکیب طراحانه مصالح، فرم در جداره های بیرونی
۴۴	تصویر ۲۴-۲- فرهنگسرای نیاوران، دید به سمت چارچوب ورودی در فضای بیرونی
۴۴	تصویر ۲۵-۲- فرهنگسرای نیاوران، ورودی و اتصال شهری
۴۵	تصویر ۲۶-۲- فرهنگسرای نیاوران، تأکید بر محل ورودی با ایجاد طاق
۴۵	تصویر ۲۷-۲- فرهنگسرای نیاوران، تناسب طاق ورودی نسبت به ساختمانهای پیرامون
۴۶	تصویر ۲۸-۲- فرهنگسرای نیاوران، تأثیر متقابل حیاط و ساختمان برهم
۴۷	تصویر ۲۹-۲- فرهنگسرای نیاوران، نحوه چیدمان و ترکیب بندی داخلی فضاها

- تصویر ۲-۳۰- فرهنگسرای نیاوران، ارتباط بصری فضاهای داخلی به بیرون ۴۸
- تصویر ۲-۳۱- فرهنگسرای نیاوران، پلکان ورودی در نقش ارتباط دهنده بین فضاهای باز و بسته ۴۸
- تصویر ۲-۳۲- فرهنگسرای نیاوران، پویایی فضا حاصل از تعاملات اجتماعی در میان اقشار گوناگون جامعه در ساعات مختلف شبانه روز ۴۹
- تصویر ۲-۳۳- فرهنگسرای نیاوران، پیاده روی مناسب حاشیه شرق مجموعه، ارتباط مؤثر با محیط شهری ۴۹
- تصویر ۲-۳۴- نمای کلی از مرکز فرهنگی هنری سینمایی دزفول ۵۱
- تصویر ۲-۳۵- پلان مرکز فرهنگی و هنری سینمایی دزفول ۵۱
- تصویر ۲-۳۶- فرم مرکز فرهنگی هنری سینمایی دزفول ۵۲
- تصویر ۲-۳۷- مقطع از حیاط مرکزی و سالن نمایش کوچک مرکز فرهنگی هنری سینمایی دزفول ۵۳
- تصویر ۲-۳۸- نمای شمال شرقی مرکز فرهنگی هنری سینمایی دزفول ۵۵
- تصویر ۲-۳۹- تحلیل پلان مرکز فرهنگی هنری سینمایی دزفول ۵۶
- تصویر ۲-۴۰- تحلیل پلان مرکز فرهنگی هنری سینمایی دزفول ۵۷
- تصویر ۲-۴۱- مسیرهای گردش مرکز فرهنگی هنری سینمایی دزفول ۵۷
- تصویر ۲-۴۲- فضاهای پر و خالی مرکز فرهنگی هنری سینمایی دزفول ۵۸
- تصویر ۲-۴۳- دیاگرام روابط فضایی (سمت راست) و دیاگرام عمودی روابط (سمت چپ) مرکز فرهنگی هنری سینمایی دزفول ۵۸
- تصویر ۲-۴۴- مرکز فرهنگی گتی، موقعیت قرارگیری مجموعه ۵۹
- تصویر ۲-۴۵- مرکز فرهنگی گتی، دید پرنده به کلیت مجموعه در بستر طبیعی آن ۵۹
- تصویر ۲-۴۶- مرکز فرهنگی گتی، ارتباط مجموعه با دورنمای شهری ۶۰
- تصویر ۲-۴۷- مرکز فرهنگی گتی، خط آسمان مجموعه ۶۰
- تصویر ۲-۴۸- مرکز فرهنگی گتی، چیدمان داخلی فضای گالری و کتابخانه ۶۰
- تصویر ۲-۴۹- مرکز فرهنگی گتی، معرفی بخشهای اصلی مجموعه ۶۱
- تصویر ۲-۵۰- مرکز فرهنگی گتی، تعاملات اجتماعی در مکانهای سرپوشیده مجموعه ۶۱
- تصویر ۲-۵۱- مرکز فرهنگی گتی، نمونه ای از ورود نور در فضاهای سرپوشیده ۶۱
- تصویر ۲-۵۲- مرکز فرهنگی گتی، ارتباطات و مسیرخطی برای هدایت مراجعه کنندگان در فضاهای میانی ۶۲
- تصویر ۲-۵۳- مرکز فرهنگی گتی، باغ کاکتوس مجموعه ۶۲
- تصویر ۲-۵۴- مرکز فرهنگی گتی، طراحی محوطه و توجه به فضای سبز در انتهای آکس درون مجموعه ۶۲
- تصویر ۲-۵۵- مرکز فرهنگی گتی، دورنما به مجموعه، ترکیب بندی طراحانه اجزا کنار هم ۶۳
- تصویر ۲-۵۶- مرکز فرهنگی گتی، دورنما به مجموعه، ترکیب بندی طراحانه اجزا کنار هم ۶۳
- تصویر ۲-۵۷- مرکز فرهنگی گتی، توجه به جایگاه بیننده در میان ارتباطات فضایی ۶۳
- تصویر ۲-۵۸- مرکز فرهنگی گتی، توجه به چگونگی حضور گیاه در ارتباط با بنا ۶۴
- تصویر ۲-۵۹- مرکز فرهنگی گتی، نمونه ای از طراحی هندسی محوطه ۶۴
- تصویر ۲-۶۰- مرکز فرهنگی گتی، ارتباط گیاه با بنا ۶۴
- تصویر ۲-۶۱- مرکز فرهنگی گتی، الگوهای متفاوت و همسنگ در استفاده از مصالح ۶۵

- تصویر ۲-۶۲- مرکز فرهنگی گتی، استفاده از مصالح بومی در جداره ها ۶۵
- تصویر ۲-۶۳- مرکز فرهنگی گتی، استفاده عمومی مردم از فضاهای باز مجموعه ۶۵
- تصویر ۲-۶۴- مرکز فرهنگی گتی، تعاملات اجتماعی در رستوران مجموعه ۶۶
- تصویر ۲-۶۵- مرکز فرهنگی گتی، تعاملات اجتماعی و پویایی در مجموعه ۶۶
- تصویر ۲-۶۶- مرکز فرهنگی گتی، ارتباط بصری رستوران و محیط پیرامون در روز و شب ۶۶
- تصویر ۲-۶۷- نمایی از دانشکده هنر و معماری ییل ۶۷
- تصویر ۲-۶۸- نمایی از دانشکده هنر و معماری ییل ۶۷
- تصویر ۲-۶۹- نمایی از دانشکده هنر و معماری ییل ۶۹
- تصویر ۲-۷۰- پلان دانشکده هنر و معماری ییل ۶۹
- تصویر ۲-۷۱- مقطع دانشکده هنر و معماری ییل ۶۹
- تصویر ۲-۷۲- مقطع دانشکده هنر و معماری ییل ۷۰
- تصویر ۲-۷۳- مقطع دانشکده هنر و معماری ییل ۷۰
- تصویر ۲-۷۴- مقطع دانشکده هنر و معماری ییل ۷۱
- تصویر ۲-۷۵- مرکز فرهنگی پلازن ۷۲
- تصویر ۲-۷۶- آمفی تئاتر مرکز فرهنگی پلازن ۷۲
- تصویر ۲-۷۷- مرکز فرهنگی پلازن ۷۳
- تصویر ۲-۷۸- مرکز فرهنگی پلازن ۷۳
- تصویر ۲-۷۹- سایت پلان مرکز فرهنگی پلازن ۷۴
- تصویر ۲-۸۰- سایت پلان مرکز فرهنگی پلازن ۷۴
- تصویر ۲-۸۱- سایت پلان مرکز فرهنگی پلازن ۷۵
- تصویر ۲-۸۲- پلان مرکز فرهنگی پلازن ۷۵
- تصویر ۲-۸۳- مجموعه ی نماها و مقاطع مرکز فرهنگی پلازن ۷۶
- تصویر ۳-۱- موقعیت سایت مورد نظر ۸۳
- تصویر ۳-۲- نقشه کاربری زمین های اطراف ۸۴
- تصویر ۳-۳- نقشه دسترسی ها به سایت ۸۴
- تصویر ۳-۴- بزرگنمایی و مساحت زمین مورد نظر ۸۵
- تصویر ۳-۵- همجواری های سایت ۸۵
- تصویر ۳-۶- سایت مورد نظر ۸۶
- ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
- تصویر ۳-۷- سایت مورد نظر
- تصویر ۴-۱- نمودار گلباد سالیانه رفسنجان ۹۱
- تصویر ۴-۲- نمودار جهت و سرعت باد رفسنجان ۹۱
- تصویر ۴-۳- تابش آفتاب و تاثیر آن بر ساختمان ۹۵
- تصویر ۴-۴- موقعیت جغرافیایی شهر رفسنجان در نقشه ایران ۹۶
- تصویر ۴-۵- موقعیت جغرافیایی شهر رفسنجان در نقشه استان کرمان ۹۷

۹۸	تصویر ۴-۶-جمعیت رفسنجان و حوالی آن
۹۹	تصویر ۴-۷-هرم سنی شهرستان رفسنجان
۱۰۴	تصویر ۵-۱-استاندارد فضای کار
۱۰۷	تصویر ۵-۲-ترکیبهای گوناگون از میزهای انفرادی
۱۰۸	تصویر ۵-۳-استاندارد فضاهای کتابخانه
۱۱۱	تصویر ۵-۴-استاندارد فضای نمایش
۱۱۳	تصویر ۵-۵-استاندارد کلاس آموزشی و کافی نت
۱۱۳	تصویر ۵-۶-استاندارد کارگاه طراحی
۱۱۳	تصویر ۵-۷-استاندارد فضای سمینار
۱۱۴	تصویر ۵-۸-استاندارد فضای نقشه کشی
۱۱۶	تصویر ۵-۹-استاندارد سالن سخنرانی ۲۰۰ صندلی،
۱۱۷	تصویر ۵-۱۰-استاندارد صندلی در سالن
۱۱۸	تصویر ۵-۱۱-استاندارد کافی شاپ
۱۲۰	تصویر ۵-۱۲-فاصله بین دو در متوالی که هر دو در یک جهت باز شوند
۱۲۱	تصویر ۵-۱۳-فضای آزاد جلوی سطح کاری یا میز جهت قرارگیری صندلی چرخدار
۱۲۱	تصویر ۵-۱۴-ارتفاع دستیابی از مقابل و از پهلو برای صندلی چرخدار
۱۲۲	تصویر ۵-۱۵-اندازه فاصله داخلی بین دو ستون و نحوه استقرار خودروها
۱۲۲	تصویر ۵-۱۶-فضای چرخشی موردنیاز پشت خودروها
۱۳۰	تصویر ۵-۱۷-مفهوم پیش تنیدگی براساس بشکه های چوبی
۱۳۱	تصویر ۵-۱۸-رفتار تیر ساده بتنی
۱۳۵	تصویر ۵-۱۹-تهویه طبیعی

چکیده

مهمترین ویژگی هنر معماری هدایت‌گری فرهنگی است. یکی از مکان‌هایی که هنرمند می‌تواند دغدغه‌های ذهنی خود درباره‌ی مسائل گوناگون را به شکل مفاهیم مختلف در قالب آثار هنری، جهت‌تأثیرگذاری بر روی افراد جامعه عرضه نماید یک مرکز فرهنگی است. بر این اساس هدف اصلی تحقیق حاضر طراحی مرکز فرهنگی هنری در شهر رفسنجان با رویکرد تعاملات اجتماعی بود. این تحقیق به روش اسنادی (کتابخانه‌ای) با تحلیل نمونه‌های موردی انجام شد. نتایج تحقیق نشان داد که در زمینه‌ی تعاملات اجتماعی، فضاهایی موفق هستند که تعامل پویا، آموزش محیط، تبادل آزاد اطلاعات در قالب نمایش و آموزش مهارت‌ها، کسب تجارب محیطی، امکان بیان خلاق افراد و گروه‌ها حایت نمایند که این امر خود منجر به افزایش حس همبستگی و در نتیجه رضایتمندی بیشتر می‌گردد. همچنین نتایج نشان داد توجه به عوامل کالبدی و کیفیت محیطی مؤثر بر اجتماع‌پذیری و هماهنگی آن با الگوهای رفتاری، اعتقادات، فرهنگ مطابق با اکثریت جامعه، امکان حضور افراد و خلق رویدادهای اجتماعی، فرهنگی و همچنین برآوردن نیازهای روز انسان در فضا مانند دسترسی به اینترنت، فضای مناسبی برای تعامل مابین شهروندان و حضور در فضاهای شهری و خاطرات جمعی را ایجاد خواهد کرد. در این تحقیق مولفه‌های سرزندگی، غنای حسی، دسترسی، انعطاف‌پذیری و امنیت به عنوان مهم‌ترین مولفه‌های تعاملات اجتماعی معرفی و در طراحی مورد توجه قرار گرفت.

واژگان کلیدی:

فرهنگ، هنر، معماری، تعاملات اجتماعی

فصل اول: کلیات مطالعاتی طرح

۱-۱- مقدمه

نقش اساسی فرهنگ و هنر در ساختار جوامع امروز بر کسی پوشیده نیست. انسان امروزی می‌کوشد تا به هر وسیله سطح دانش و فرهنگ خود را ارتقاء دهد. در عصر کنونی با وجود وسایل ارتباط جمعی و اطلاع‌رسانی سریع، تبادل فرهنگی به مراتب بیشتر از قبل صورت می‌گیرد. امروزه فرهنگ و هنر به عنوان مقوله‌ای مهم و جدایی‌ناپذیر از زندگی بشری امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است (آشوری، ۱۳۹۶). در این میان مرکز فرهنگی هنری محلی برای گره زدن فرهنگ و هنر و ایجاد زمینه مناسب برای شکوفایی و رشد این دو مهم در جوامع بوده است. معمولاً مراکز فرهنگی هنری در برگرفته مجموعه‌های با ارزش از لحاظ فرهنگی، هنری هستند، بنابراین طبیعت زیبا مرکز فرهنگی است که مجموعه آن بی‌نهایت است و بازدیدکنندگان و مسئولین آن جزء مجموعه آثار می‌باشند. وسعت مرکز فرهنگی هنری به اندازه‌ای است که در فکر بشر نمی‌گنجد و ابعاد آن را نمی‌توان درک کرد. در جهان امروز فرهنگ‌ها همواره از طریق تلفیق و امتزاج با یکدیگر رشد کرده‌اند، هنگامی که قرار باشد خود را در آینده احساس کنیم، برخورد فرهنگ‌ها، تأثیرگذاری و تأثیرپذیری، برنامه‌ای اجتناب‌ناپذیر می‌شود. نکته اصلی در طراحی معماری یکپارچگی و وحدتی است که در عین حضور، یکنواخت و یکسان نشود و در درون خود، تغییر و تحول و تنوع دارد. معماری آئینه‌ای است که در وضعیت فرهنگی، سیاسی و اقتصادی جامعه را به ما می‌نمایاند، تصویر واقعی ما همان چیزی است که در شهرهایمان ساخته شده و می‌شود، البته توسل به میراث معماری گذشته نیز باید به طریقی معقول و منطقی صورت گیرد (آلتمن^۱، ۱۳۹۲).

در عصر حاضر چیزی که بسیار مهم است دیدن فردا از طریق درک امروز و پند گرفتن از دیروز است. تحلیل و ارزیابی شرایط فرهنگی و معماری امروز، شناخت نیاز و درگیر شدن با آن‌ها و جستجوی راه حلی مناسب و رساندن جامعه به سطوحی از بافندگی که روزه‌هایی را به سوی آینده‌ای بهتر باز می‌کند، در پیشرفت جامعه بسیار مهم است. می‌توان با احراز هویت از فرهنگ و معماری گذشته، آن را به خوبی شناخت و از آن متأثر بود و برداشتی خاص و ناشی از احترام به میراث ارزشمند معماری گذشته را شکل داد و با تکیه بر الگوها و مفاهیم بنیادین گذشته نشان داد که بدون تقلید و تکرار عناصر آشنا و ظواهر معماری گذشته، می‌توان به یک معماری با هویت مستقل ایرانی دست پیدا کرد؛ و با این کار تحول مهمی را در معماری معاصر ایران به وجود آورد. با رشد روز افزون جمعیت و به تبع آن رشد و توسعه سریع شهرنشینی شرایط جدیدی در زندگی مردم ایجاد می‌شود این شرایط خود نیازهای جدیدی را نیز به دنبال خواهد داشت. وضعیت ایجاد شده موجب بروز تغییرات نسبتاً زیادی در زندگی مردم و فعالیت‌های آنان می‌

¹ Altman

گردد. در روند این تغییر و تحولات، رشد فرهنگ و در کنار آن رشد خلاقیت ها و نیز پر نمودن اوقات فراغت جوانان از جنبه های مهم زندگی محسوب می گردد. نقش اساسی فرهنگ و هنر در ساختار جوامع امروز بر کسی پوشیده نیست. انسان امروزی می کوشد تا به هر حال وسیله سطح دانش و فرهنگ خود را ارتقا دهد. در عصر کنونی با وجود وسایل جمعی و اطلاع رسانی سریع، تبادل فرهنگی به مراتب بیشتر از قبل صورت می گیرد. امروزه فرهنگ و هنر به عنوان مقوله ای مهم و جدایی ناپذیر از زندگی بشر مطرح هستند، در چنین شرایطی وجود مراکزی برای ارائه فرهنگ و هنر در شهر و اجتماع بشری امری ضروری و اجتناب پذیر است (پهلوان روی و شاهپری، ۱۳۹۱).

فرهنگ سراها مکان هایی هستند که در آن ها امکان ارتباط برقرار کردن با فرهنگ و تمدن و هنر قدیم و جدید میسر می گردد و می تواند باعث بالا رفتن تعاملات و ارتباطات سالم اجتماعی شود. هدف از طراحی مرکز فرهنگی هنری در رفسنجان، فقط انجام یک پروژه معماری نیست بلکه آنچه در ابتدا مدنظر قرار گرفته اهمیت وجود مکانی فرهنگی برای ارائه و شناساندن فرهنگ و ارتقاء سطح فرهنگی و تعاملات اجتماعی در این شهر است.

۱-۲- بیان مسئله

فضاهای فرهنگی به عنوان بخشی از فضاهای عمومی، افراد را درون سازمان های فضایی گوناگون به صورت اختیاری و برای انجام فعالیت های فرهنگی و اجتماعی گرد هم می آورند. این فضاها، محل مناسبی برای برقراری تعاملات اجتماعی محسوب می شوند و نقش مهمی در ایجاد و ارتقای تعاملات و ارتباط افراد با یکدیگر و زندگی اجتماعی آنها دارند (کارمونا^۱ و همکاران، ۱۳۹۱).

فضاهای عمومی به عنوان فضاهای باز فکری تعریف می شوند. چرا که این فضاها برای استفاده های مختلف غیر قابل پیش بینی و انجام فعالیت های متنوع، طراحی و برنامه ریزی شده اند تا تمایلات شهروندان را برای برآورده کردن خواسته هایشان هموار کرده و آنها را از این امر منتفع نمایند (والزر^۲، ۱۹۸۶).

کارمونا فضاهای عمومی امروز را به عنوان قلمروهای عمومی می داند که این قلمروها به عنوان میدانی برای رفتار و نمایش، زمینه ای مشترک و خنثی برای تعامل اجتماعی، اختلاط و ارتباط و به عنوان مرحله ای برای (معرفت اجتماعی)، (پیشرفت شخصی)، (تبادل اطلاعات) عمل می کند (کارمونا و همکاران، ۱۳۹۱).

¹ Carmona

² walzer